

GỢI Ý TRÌNH BÀY PHẦN HƯỚNG DẪN HỌC SINH TỰ HỌC

(Dành cho học sinh không thể học tập trực tuyến)

Tên trường soạn: Trường THCS Hiệp Bình

Hoạt động	Hướng dẫn thực hiện
<i>Tên bài/ chủ đề</i> <i>(VD: Bố cục trong văn bản)</i>	I - KIẾN THỨC CƠ BẢN CẦN NẮM VỮNG: 1. Bố cục là sự bố trí, xếp đặt các phần, các đoạn thành một trình tự, một hệ thống rành mạch và hợp lí. 2. Bố cục của văn bản thường có 3 phần: Mở bài, Thân bài, Kết bài. 3. Nội dung các phần, các đoạn trong văn bản phải thống nhất chặt chẽ với nhau; đồng thời, giữa chúng lại phải có sự phân biệt rạch ròi. Trình tự xếp đặt các phần, các đoạn phải giúp cho người viết (người nói) dễ dàng đạt được mục đích giao tiếp đã đặt ra.
Hoạt động 1: Đọc tài liệu và thực hiện các yêu cầu.	II - HƯỚNG DẪN TÌM HIỂU BÀI: 1. Bố cục của văn bản: a) Nội dung trong đơn cần sắp xếp theo một trật tự. Không thể tùy thích muốn ghi nội dung nào trước cũng được. Không thể viết lí do em xin vào Đội trước rồi mới khai họ tên, địa chỉ. Cũng như không thể hứa tiếp tục phấn đấu rồi mới nêu lí do xin vào Đội. Bởi vì làm như thế là không đúng trình tự, cũng không đúng quy định về đơn từ. b) Khi xây dựng văn bản, ta phải quan tâm đến bố cục vì có như vậy, văn bản mới có trình tự hợp lí, mới giúp ta dễ dàng đạt được mục đích giao tiếp. 2. Những yêu cầu về bố cục:

	Hai câu chuyện trong SGK, tr. 29 có bố cục không hợp lí. Các sự việc được kể không theo trình tự, không thể hiện rõ mục đích giáo huấn (câu chuyện 1) và gây cười (câu chuyện 2). Cách kể chuyện ở (1) bất hợp lí ở chỗ: sự việc quen ngồi đáy giếng tạo cho ếch tính chủ quan, coi trời bằng vung lại kể sau sự việc nó ra ngoài giếng. Hai lần nhắc lại <i>trước kia</i>, <i>trước đó</i>. Hơn nữa, con trâu không phải là bạn của nhà nông từ khi giẫm bẹp con ếch. Câu chuyện (2) không làm rõ được tính cách của hai người: Anh nào cũng cố khoe phần mình, không thêm chú ý đến người khác; mặt khác không làm bật ra tiếng cười khi anh áo mới, anh lợn cưới cô' thêm những yếu tố' không cần thiết vào câu hỏi và câu trả lời nhằm mục đích khoe. Bố cục cần sắp xếp theo trình tự sau: (1) Chuyện <i>Ếch ngồi đáy giếng</i>: - Ếch sống trong giếng, bên các con vật bé nhỏ, nó chủ quan nghĩ trời bé như cái vung còn nó là chúa tể. - Một năm trời mưa, làm nước giếng dâng lên, đưa ếch ra ngoài. - Theo thói quen, ếch nghênh ngang đi lại, nhâng nháo nhìn trời, không để ý xung quanh nên bị một con trâu giẫm bẹp. (2) Chuyện <i>Lợn cưới, áo mới</i>: - Đoạn đầu giữ nguyên. - Tiếp theo là anh lợn cưới chạy tắt tuổi đến hỏi: Bác có thấy con lợn cưới của tôi chạy qua đây không? - Anh áo mới liền giơ vạt áo ra, trả lời: Từ lúc tôi mặc cái áo mới này, tôi chẳng thấy con lợn nào chạy qua đây cả. 3. Các phần của bố cục: a) Trong văn bản miêu tả: - Phần Mở bài có nhiệm vụ giới thiệu đối tượng miêu tả. - Phần Thân bài có nhiệm vụ miêu tả các đặc điểm của đối tượng.
--	--

	- Phần Kết bài có nhiệm vụ nhìn lại một cách tổng quát đối tượng được miêu tả, nêu cảm nghĩ, ấn tượng của người viết bài. b) Nhiệm vụ của các phần trong bố cục cần phân biệt với nhau rõ ràng. Nếu không sẽ có sự lẫn lộn, tạo nên sự lộn xộn trong văn bản. c) Bạn đó nói như vậy không đúng. Bởi vì mỗi phần có nhiệm vụ riêng. Các phần có liên quan chặt chẽ với nhau, nhưng cũng độc lập, không trùng nhau. d) Không thể đồng ý với ý kiến của bạn đó. Mỗi phần trong bố cục có chức năng và nhiệm vụ riêng. Nếu ta bỏ đi, văn bản sẽ bị xộc xệch, thiếu trình tự, thiếu chặt chẽ.
Hoạt động 2: Kiểm tra, đánh giá quá trình tự học.	III - HƯỚNG DẪN LUYỆN TẬP: Làm bài tập: 1,2,3 SGK/30,31 1. Câu chuyện <i>Ếch ngồi đáy giếng và Lợn cưới, áo mới</i> được dẫn ra trong bài ở phần 2 bên trên là ví dụ về việc sắp xếp ý không hợp lí, hiệu quả của văn bản bị giảm sút. Các em có thể tìm ví dụ khác nữa. 2. <i>Cuộc chia tay</i> của những con búp bê có bố cục ba phần: - Phần Mở bài (từ đầu đến "vì khóc nhiều"): Việc chia đồ chơi của hai anh em. - Phần Thân bài (tiếp theo đến "khuân đồ đạc lên xe"): Trong phần này có các đoạn: Đêm trước buổi chia li - Quan hệ trước đây của hai anh em - Việc chia đồ chơi không xong - Cuộc chia tay với lớp học. - Phần Kết bài (đoạn còn lại): Phút chót của cuộc chia tay. Thủy nhường con Vệ Sĩ, sau đó nhường nốt cả con Em Nhỏ cho anh. Bố cục như vậy khá rành mạch, hợp lí. Tuy nhiên vẫn có thể kể theo bố cục khác. 3. Bố cục của bạn khá rành mạch. Tuy vậy chưa thật hợp lí. Bạn chưa nói rõ được kinh nghiệm học tập mà mới kể lại việc học. Mặt khác điểm (4) không nói về kinh nghiệm học tập. Phần Kết

	bài có thể nói về mong muốn trao đổi kinh nghiệm với các bạn khác, sau đó mới là lời chúc hội nghị thành công.
--	--

*** Học sinh ghi chép lại các câu hỏi thắc mắc, các trở ngại của học sinh khi thực hiện các nhiệm vụ học tập:**

Trường:

Lớp:

Họ tên học sinh:

Môn học	Nội dung bài học và bài tập	Câu hỏi của học sinh
Ngữ Văn (Phần bài học)	Phần bài học:	1. 2. 3.
Ngữ Văn (Phần bài tập)	Phần bài tập:	1. 2. 3.